TKO JE TKO U BOŽIĆNOJ NOĆI?

Anđeo mi je došao s rajskih visina (sveta Marija)
i rekao da ću roditi Božjega sina.
Isus ću mu ime dati
i cijeli svijet će za njega znati.

Ja sam zaručnik Marije svete (sveti Josip)
i odgajat ću s njom Božje dijete.
Znam izrađivati stvari od drva,
a naučit ću Isusa slova prva.

Svi poznajete mene, Spasitelja svijeta, (mali Isus)
Božić zbog mene od radosti cvjeta.
Dan kada slavim svoj rođendan,
želim da je svakome čovjeku sretan.

Ja sam zasjala u božićnoj noći (zvijezda)
da kraljevi mogu do Betlehema doći.
Moje je ime zvijezda padalica,
kad mene vide, sretna su sva lica.

U meni domaće životinje žive, (štalica)
skromna sam i štalica mi je ime.
U božićnoj noći čuvam najveće blago,
jer se je baš tu rodilo Božje dijete drago.

U meni je bila oštra slama (jasle)
i čuvala se za životinje hrana.
Nikada mi se nije ni sanjalo
da bi u meni Božje dijete spavalo.

Glasnik sam Božji, anđeo mi je ime, (anđeo)

poslan sam ljudima da radosnu vijest prime:
Isus je rođen, Spasitelj je tu,
leži u jaslama, poklonite se Mu!

Ja sam čuvao stado blizu štale (pastir)
i tu noć su zvijezde najljepše sjale.
Odjednom sam čuo anđelov glas
da rodio se cijeloga svijeta spas.

S dalekog istoka mi smo putovali (kraljevi)
da bi se najvećem kralju poklonili.
Isusu smo iskazali poštovanje i čast,
poklonili smo mu tamjan, zlato i plemenitu mast.

PRVI BOŽIĆ

U hladnoj noći, kad se svačije srce toplini nada,
Ljubav se utjelovila u Djetetu Isusu
i snivala u štalici Betlehema grada.

Za spas čovječanstva Jedini,
Svemogući i Vječni Bog
časti i veličanstva odrekao se svog.

Njegov su ležaj bile jasle i oštra slama,
jer došao je u poniznosti
služiti svima nama.

Među grješne ljude Božji Sin je došao,
krhak, malen, rumen i drag.
Svima mir je donio da nam život bude blag.

Iz očiju onih koji Ga gledaju iskrena sreća zrači,

jer smiješak Nebeskog Djeteta

svima koji vjeruju mir i sigurnost znači.

Spasitelj i Otkupitelj se rodio,

kako bi nas u život vječni,

u radost Boga, Oca svoga, vodio.

Neka nitko ne bude tužan u to sveto veče'

jer rođeno je Sveto Dijete -

ispunjenje obećanja vječne sreće.

DAN KRUHA

Kada je u školi Dan kruha,
nitko ne pita što teta kuharica kuha.

U razredu i hodniku tako fiiino miriše… Uh!
Svatko je donio peciva, kolače i kruh!

Dok učimo o dugom putu od zrna do kruha,
njegovim mirisom častimo osjetilo njuha.

A kad vrijedno crtamo krušne proizvode,
u ustima već osjećamo njihove okuse.

Taj dan se spominju ratar, mlinar i pekar -
sva trojica za svoj trud zaslužuju pehar!

Ali, ničega ne bi bilo da Bog nije dao klasje
i pobrinuo se da veliko i lijepo naraste.

Zato želimo da svećenik kruh blagoslovi,
da nad njim svete riječi s nama moli.
U jednoj lijepoj molitvi koju dobro znaš
molimo za kruh – a to je Oče naš.

Dok pjevamo i recitiramo o mirisnom kruhu,
svi oko njega stojimo u krugu.

Na kraju uzbuđeni za pun stol sjednemo,
da blagoslovljen kruh slasno jedemo.

Slaviti Dan kruha lijepo je baš

jer je najljepše kad ga drugom daš.

KAD DOLAZI SVETI NIKOLA

Kada djeci dolazi sveti Nikola,
prvo se uvjeri da na prozoru nema nikoga.
Ne voli kada znatiželjno iza zavjese vire
jer on ne želi da ga djeca vide.

Strpljivo čeka da svi utonu u san,
da može potiho ući u kuću ili stan.
Pazi da ne stane na igračku neku,
probudi ljubimca i prouzroči dreku.

U kući je budan tek anđeo čuvar
koji svetom Nikoli kaže gdje da ostavi dar.
Usput mu šapne tko može biti i bolji,
a hoće li netko dobiti šibu, prepušta svečevoj volji.

A gdje je za to vrijeme onaj koji plaši djecu
i čista je suprotnost dobrome svecu?
Krampus vani u mraku čuva stražu
da se na prozoru djeca ne pokažu...

BAKA, UNUKA I KRUH

UNUKA: Bako, sutra u školi zahvaljujemo za kruh.
Učiteljica kaže da je put od zrna do kruha jako dug.

BAKA: Dijete moje, dobro ti je učiteljica rekla.
A nadam se da si i ti nešto ispekla…

UNUKA: Nisam još, bako, zato sam ti i došla.
Sama ne znam, a mama ima drugoga posla.

BAKA: Prije nego što počnemo, znaš li da je kruh dar od Boga
i da Mu treba zahvaliti od srca svoga?

UNUKA: Znam, bako, ali zašto kažemo da je kruh dar s Neba,
kada se za njega i čovjek potruditi treba?

BAKA: Zato, dijete moje, jer je Bog dao žito, zemlju i kišu,
a zatim i sunce da zrna dozriju, na vjetru da se njišu.

UNUKA: Bako, a kako su ljudi znali da će od žita napraviti brašno?

BAKA: Pa, dijete moje, Bog je ljudima razum za to dao.

UNUKA: A tako! Još nešto, bako, što znači da moramo biti dobri poput kruha?

BAKA: To znači da moramo njime nahraniti i gladnoga.

UNUKA: Hvala, bako, sve si mi lijepo objasnila.
Ispecimo sad kruh da bih prijatelje u školi počastila!

ŠTO NAM SVE TREBA ZA KRUH?

Da bismo ispekli kruh, treba nam brašno,
a ostati bez njega bilo bi strašno.
Zato pšenično, ječmeno i raženo postoji,
neka svatko bira što mu je po volji.

Ono što se obvezno brašnu doda,
to su ulje, mlijeko i mlaka voda.
Oni će povezati brašno u tijesto,
da se može mijesiti lako i vješto.

Tijesto se mijesi dok ne postane glatko,
a onda se ostavi da odleži kratko.
Ako se u njega stavi previše soli,
kruh će biti preslan, a to nitko ne voli.

Koliko bi zapravo soli kruhu trebalo?
Jednostavno je - ni previše ni premalo!
Od kvasca će pak tijesto narasti veće,
i samo još treba da se dobro ispeče.

Da bi kruh zamirisao po cijeloj kući,
tijesto treba staviti u prostor vrlo vrući.
To može biti pećnica ili krušna peć,
gdje vatra i vrućina vode glavnu riječ.

A kada se napokon kruh ispeče,
tada pravo veselje kreće.
Obitelj se okupi oko stola
i blagoslov zove od dragoga Boga.

DUŽA VERZIJA:
ŠTO NAM SVE TREBA ZA KRUH?
Da bi ispekli kruh, treba nam brašno,
a ostati bez njega bilo bi strašno.
Zato pšenično, ječmeno i raženo postoji,
neka svatko bira što mu je po volji.
Proseno i kukuruzno brašno još tu je -
izbora ima mnogo - neka se čuje!

Ono što se obavezno brašnu doda,
to su ulje, mlijeko i mlaka voda.
Oni će povezati brašno u tijesto,
da se može mijesiti lako i vješto.
Tijesto se mijesi dok ne postane glatko,
a onda se ostavi da odleži kratko.

Kad se u tijesto stavi previše soli,
preslani kruh nitko ne voli.

A ni bez soli tijesto ne smije biti:
kruh je tada bljutav – to nitko neće kriti!
Koliko bi zapravo soli kruhu trebalo?
Jednostavno je - ni previše ni premalo!

Ne zaboravimo da u tijesto ide i kvasac,
na to će nas upozoriti svaki znalac.
Od kvasca će tijesto narasti veće,
a kruh će biti mekan kad se ispeče.
S veseljem ćemo ga na stol postaviti,
narezati ili odlomiti i u usta staviti.

Da bi kruh zamirisao po cijeloj kući,
tijesto treba staviti u prostor vrlo vrući.
To može biti pećnica ili krušna peć,
gdje vatra i vrućina vode glavnu riječ.
Tada će tijesto narasti još više
i dobiti rumenu koricu koja divno miriše.

A kada se napokon kruh ispeče,
tada pravo veselje kreće.
Obitelj se okupi oko stola
i blagoslov zove od dragoga Boga.
Svi kažu: ''Bože, blagoslovi ovo jelo,
da nam bude zdravo tijelo.''

BAKINA POUKA O KRUHU

Naučila me baka koliko je kruh važan,
da je bez njega u kući svaki kut prazan.

Onome kome iz ruku ili sa stola kruh padne,
ne smije biti teško da se po njega sagne.

A onda ga treba s poštovanjem poljubiti
pa pticama i ostalim životinjama ponuditi.

Ne smije se baciti u koš za smeće -
''To je grijeh!'' – baka uvijek reče.

Starom kruhu ništa ne fali –
od njega nabujak ili mrvice napravi.

Vrlo je ozbiljna dok govori baka:
''I mrvica se mora poštivati svaka.''

U svijetu koji je velik ima sreće i tuge,
zato smo pozvani misliti jedni na druge.

Dok je nama stol pun svakoga dana,
nekome je najveći san upravo hrana.

Nemaju svi za život dosta,
nekima za obrok ništa ne preosta.

Onaj tko ima, neka drugima dade,
takve u Nebu čekaju nagrade.

Isus će reći: "Bio sam gladan i dao si mi jesti,
sada ćeš sa svetima za Nebeski stol sjesti."

Zato molimo da kruh svagdašnji imaju svi,
i ne mislimo da je dovoljno da ga imamo mi.

Nemojmo olako za pun stol sjesti
i početi bez zahvalne molitve jesti.

Molimo da nikome ne budu gladna usta,
da polja obilno rode, a ne da su pusta.

ZEMALJSKA I NEBESKA MAJKA

Kad udahnemo život koji darovan je nama
nemoćni smo sami, a treba nam snaga.
Ona dolazi k nama po rukama nježnim
predivne žene koju zovemo mama.

Od trenutka kada pod srcem nas nosi
u život naš krhki snagu unosi.
Od prvog koraka našeg životnog puta
njezin nas pogled prati posvuda.

Kad nam u buci strahova opada snaga
hrabri nas njezina riječ blaga.
Ona ne dopušta da nas sivilo nadvlada
i tješi nas dok beznađe ne zamijeni nada.

No, tu je još jedna predivna Žena,
neopisiva je majčinska ljubav Njena.
Mnoštvo djece koju s Neba prati
zna da je to naša Nebeska Mati.

Neshvaćeni, nevoljeni, tužni i sami
nalaze utočište u Njezinoj obrani.
Nad životima našim ruka je Njena
i bezuvjetno je svojoj djeci naklonjena.

Ona nas neprestano štiti i zagovara,
brani od pakosti, napada i prijevara.
Raduje se s nama kada smo sretni,
a suosjeća i tješi kada smo nesretni.

Njezino je ime Presveta Djeva Marija,
Njezin se plašt nad nama nadvija.
Dok praćeni smo Majčinim nježnim pogledom

bezbrižni smo pod Njezinom moćnom zaštitom.

Sljedeće pjesme napisane su na humskom govoru, koji je zaštićen kao nematerijalno kulturno dobro Republike Hrvatske. Kao suvoditeljica školskog projekta ''Očuvanje izvornog humskog govora'' potičem učenike na njegovanje i promicanje našega zavičajnog govora. U tu sam svrhu napisala pjesme koje su učenici rado izvodili na školskim priredbama. Ovo su samo neke od njih.

BETLEHEIMSKA SVETA NOUČ

Pastire vone zebe jer je friška nouč,
med suboj se spominaju da dein je še douč.
V trdi kmici sveiti se kreis po kerem štouraju,
dok si oko jenga premržjene rouke greijejo.

S cajtuma se tuj pa tam kaka ofčika oglasi,
kumaj je pou noči i cajt jim grej pučasi.
Odnikret so v sveklem i oni i čreida,
ku pred jih je prišo ajngel z neiba.

Pastiri so se splašili, a čreida se v beig podala,
ko Boužja svekloba je nad jimi zasjala.
Ajngel jim veli: ''Nete se neč bati,
prišo sim vam veselo novoust poveidati.

Nes se je v Betleheimi roudo Spasitelj Krist,
a našli ga boute kak v jaslah leži povit.''
I dok so v čudi i strahi bez reiči tam stali,
vsej ajngeli z neiba so Bogi falu dali:

''Naj bou slava Bogi na visokemu,
a na zemlji mir človeiki vsakemu.''
Gda tou je otpupeivau nebeški kour
v slavi se je Boužji vrno v neibo gor.

Čim so ajngeli odešli, pastiri so se okurajžili
i jen drugemo začeli poduhu davati:
''Či je vojska Nebeška prišla Bogi falu dati,
hadimo še mi k Betleheimi toto Deite vidati!''

Hitro so prišli do tistega meista
nad kerim je sjala najleipša zveizda.
Strahuma so pogledali nouter v štalo
ka ne bi zbudili sveto Deite malo.

Dok sveti Jožek i Marija Deite glediju,
spaziju pastire kak med ulazom v štalu stojiju.
Rečejo jim: ''Pridite bliže, hadite samo,
toto je Deite od Boga obečano.''

Pastiri so se poklonili Božjemo Sini
i djali pred jenga kaj vzeli so v sili:

malo mleika, sira i kruha za Sveti par,
a najleipše ofčike Deteti na dar.

Gda su se nazaj od Otroka vračuvali,
fsakemo so po pouti o teim povedali -
kak nigder ne bojo totu nouč pozabili
jer so prvi Nebeškega Kralja pozdravili.

Tumačenje manje poznatih riječi:
nouč - *noć*; vone - *vani*; zebe - *osjetiti hladnoću*; friška - *svježa/hladna*; med suboj - *među sobom*; spominaju - *razgovaraju*; dein - *dan*; še - *još*; douč - *daleko*; štouraju - *razgrtaju*; premržjene - *promrzle*; pou noči - *pola noći;* odnikret - *odjednom*; čreida - *stado*; v beik - *u bijeg*; ku - *jer*; nete - *nemojte*; bati - *bojati*; okurajžili - *ohrabrili*; poduhu - *poticaj*; hadite - *dođite*; toto - *ovo*; v sili - *u žurbi*; totu - *ovu*; vračuvali – *vraćali*

BOŽIĆ NA HUMI

Sneik pada i fse je beilo,

sako deite sajnkati bi se hteilo.

Božić je blizi, von lampice smo dali.

Radi ga mamo i vuljki i mali.

Isusek se je rodo, v jaslah spi,

sveta Marija poulek jenga leži.

Hadimo na polnočku, naj sneik sipi,

za lice naš šiplje i pod nougami škripi.

Srečin božić naj bou fsejm

keri žviju na sveiti tejm.

Mejte se radi i fajn se meite,

zato se je rodilo Boužje deite.

RUDARI

Preit ko so v rudnik šli rudari,
pred rudarskim oknom so se zmolili sveti Barbari.
Prosili so jo da z rudnika pridejo živi,
da se nišer ne ponesreči i da posilj projde h miri.

Na glavo so djali šljem i jen drugemo srečo poželeili

te pa so saki po svojem posli pohiteili.
V kmičnem i fajtnem rudniki so mouko delili z fseimi,
a sveitila jim je karabitarca v rouki alj pa zatekjena na steini.

Ut kulna so meili črno lice i rouke
i fsaki jihov dein pod zemljoj je beo pun mouke.
Z batom so toukli po pikhameri kout je šla žila ut kulna,
a jama je kcu bela i šterca puna.

Dok so jeni po steinah z krampom i hampakoj vdirali,
drugi so hunteke z kulnom i štercom po glajsi von rivali.
H blati do pasa i ut kulna črni ko krti
nohterni kret so pogledali v oči smrti.

Gda so prišli z rudnika kumaj so se prpoznali,
dok niso saje ut kuljna z lica oprali.
Za posilj f kerem so saki dein nosili v torbi glavo
dobili so plačano žalosno prmalo.

Nes so rudniki na Humi zaprti i ober jih zemljo meo vleiče,
al mouku i hude cajte rudarof pozabiti se neiče.
Še zmerum so kipi i slike svete Barbare v taborski fari,
kera čuvle z Nebes rudare v rudarski jami.

Tumačenje manje poznatih riječi:

preit ko – prije nego; šljem – kaciga; fajtnem – vlažnom: karabitarca – rudarska sigurnosna svjetiljka; pikhamer – rudarski alat; kcu – k tome; šterc – lapor; hampaka – rudarski alat; glajs – uskotračne pruge; nohterni – mnogi; saje – čađa; meo – klizište

SAKEMU JE NAJLEIPŠI JENGOV KRAJ

Sakemu je najleipši jengov kraj,

tou saki za sebe vej zakaj.

Nam je najbolj pr' srci Breizno,

v jem je fse kaj nam je vreidno.

Tuj žvimo i v škoulo grejmo,

tuj se vičimo ka čim več vejmo.

Tuj ljudi po posli zmirum hitiju,

kak pridin biti, nas fsej vičiju.

Fajn nam je čez vajnke na breige iti,

po drugem kraji se pa nevdou spistiti.

Saki talj našega Breiznega poznamo,

pa reisin prleipi kraj mi mamo!

Ovi stihove napisala sam za djecu iz vrtića u Humu na Sutli.

Nes vam pokazati čejmo
da mi važne stvari vejmo.
Zato smo prišli k tejmu
da vam jih povejmo.

Nišer se tak ko mi ne spomina,
pa humskega kraja tudi nima.
Čega po svejti nikeri ni
tou na Humi mamo mi.

Saki se svojim naj poštima,
svoje čuvle, a strajnsko poštiva.
A či gdou kaj dobrega ma,
naj tistemu ki nima da.